

Advies Christelijke Agrarische Hogeschool

De Reviewcommissie (hierna commissie) heeft kennisgenomen van het voorstel van de Christelijke Agrarische Hogeschool Dronten (hierna CAH) dat het College van Bestuur met zijn brieven van 27 april 2012 (kenmerk 11bpe20382eve) en 19 juni 2012 (kenmerk 12bpe20877eve) aan de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) heeft gezonden.

De commissie heeft het voorstel van de CAH beoordeeld volgens het beoordelingskader dat de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) mede namens de minister van EL&I heeft vastgesteld (brief aan de Tweede Kamer van 7 maart 2012) en bij brief van 5 maart 2012 bekend heeft gemaakt aan de universiteiten en hogescholen die bij de hoofdlijnenakkoorden zijn betrokken.

De commissie heeft op 5 juni 2012 een gesprek gevoerd met een vertegenwoordiging van de CAH. Naar aanleiding van vragen van de commissie heeft de CAH het voorstel toegelicht.

Profiel

De CAH beschrijft haar profiel als volgt.

De CAH is van oudsher een 'diepgroene' hogeschool en staat nog steeds bekend als een hogeschool met een sterke verbinding met de primaire sector. Sinds 2006 maakt CAH deel uit van de Aeres Groep. De Aeres Groep bestaat uit Stoas, CAH, Groenhorst (groen vmbo en mbo met vestigingen op 10 locaties), Groenhorst College Praktijkonderwijs, PTC+ (praktijkleren) en Aeres Contract (met Agrojobs en Payrolljobs, landelijke arbeidsbemiddeling). Binnen de Aeres Groep ontwikkelt de CAH activiteiten in Dronten, Almere en Barneveld. Doel is om op deze locaties onderwijs te geven en praktijkgericht onderzoek uit te voeren met een accent op interactie met regionale partners. De CAH Dronten richt zich op agrofood en ondernemerschap; de meeste studenten in Dronten zijn afkomstig uit ruraal gebied. De nieuwe vestiging in Almere richt zich expliciet op stedelijke jongeren en heeft een onderwijsaanbod dat zich richt op toepassing van groene kennis in een stedelijke omgeving. De CAH vormt samen met Stoas Hogeschool, Hogeschool Van Hall Larenstein, HAS Den Bosch en het domein Agriculture van Hogeschool Inholland het Hoger Agrarisch Onderwijs (HAO). Het HAO maakt onderdeel uit van de Groene Kenniscoöperatie (GKC): een samenwerkingsverband van en voor de instelling voor groen onderwijs en onderzoek, gericht op het versterken van de onderlinge samenhang, uitwisseling van kennis en gezamenlijke participatie in onderzoeksprogramma's en -centra.

De commissie heeft het voorstel beoordeeld aan de hand van de criteria:

- ambitieniveau en realiteitsgehalte;
- aansluiting bij nagestreefde ontwikkelingen op stelselniveau: zwaartepuntvorming en differentiatie;
- uitvoerbaarheid.

De commissie beoordeelt het voorstel van de CAH als volgt.

Ambitie

De commissie constateert dat het voorstel van de CAH streefwaarden voor de verplichte indicatoren met betrekking tot *onderwijskwaliteit en studiesucces* bevat. De commissie constateert dat de CAH al jaren een hoog bachelorrendement heeft (74,5%). De CAH geeft aan dat bovendien een groot deel van de studenten al tijdens hun studie een baan heeft, wat het rendement reduceert. Voorts heeft de CAH de ambitie het rendement te verhogen naar 80% door de groep langstudeerders consequent aan te spreken. Uit de cijfers blijkt dat er bij de CAH sprake is van een groeiend aantal uitvallers tijdens en na het eerste jaar. De commissie constateert dat de CAH actie onderneemt om het uitvalpercentage te verlagen, met name door het sterker selecteren en bijscholen van Duitse studenten. De CAH streeft naar een uitvalpercentage van 22,3%. Daarbij heeft de CAH de ambitie om het switchpercentage zo laag mogelijk te houden, maar maximaal gelijk aan het landelijk gemiddelde van 5%. De CAH heeft een stevige ambitie om de waardering door studenten (NSE) te verhogen. De docentkwaliteit en intensiteit van het onderwijs zijn al hoog en de CAH wil dit vasthouden. De indirecte kosten zullen iets toenemen, maar zijn relatief gezien laag. Deze ambities in ogenschouw nemend concludeert de commissie dat het voorstel goede voornemens bevat met betrekking tot de verbetering van onderwijskwaliteit en studiesucces.

De commissie constateert met betrekking tot de ontwikkeling van het *onderwijsaanbod* dat de CAH zich heeft verbreed van een instelling die zich richt op de Nederlandse landbouw tot een internationale instelling die zich naast de traditionele landbouw ook richt op bedrijfskunde en agribusiness, plattelandsvernieuwing en toegepaste biologie. Binnen de bestaande bacheloropleidingen zijn bovendien verschillende uitstroomvarianten ontwikkeld. De commissie constateert dat dit past in de ontwikkeling van de HAO-sector en het streven om het groene onderwijs meer aantrekkelijk te maken voor jongeren uit een stedelijke omgeving. Gezien deze ambities concludeert de commissie dat het voorstel krachtige voornemens bevat met betrekking tot het onderwijsaanbod.

De commissie constateert met betrekking tot *onderzoek en valorisatie* dat het HAO de komende jaren gezamenlijk een professionaliseringsslag wil maken. De commissie heeft in het instellingsvoorstel een pakket maatregelen met betrekking tot de verdere versterking van onderzoek en valorisatie aangetroffen. De CAH heeft de ambitie om het aantal docenten dat bij het onderzoek is betrokken te verhogen. De CAH wil daarbij het huidige percentage lectoren ten opzichte van het aantal fte onderwijsgevenden handhaven. De CAH wil een verdere samenwerking met bedrijfsleven en maatschappij, wat moet resulteren in een onderzoeksportefeuille van 1 miljoen euro per jaar, mede gegenereerd via de 'kenniswerkplaats'. Om dit mogelijk te maken stuurt de CAH aan op een langjarige samenwerking met ten minste vijf gerenommeerde onderzoeksinstellingen in binnen- en buitenland. De commissie stelt vast dat de CAH een scherpe profilering heeft met betrekking tot 'groen ondernemerschap'. Daarbij wil de CAH het staande beleid handhaven om alle afstudeerprojecten te verbinden met een praktijkopdracht en om een substantieel onderdeel van de curricula te laten bestaan uit praktijkgerelateerde opdrachten, projecten en stages. Daarbij handhaaft de CAH het beleid om docenten en onderzoekers te benoemen die werkervaring hebben buiten het hoger onderwijs. Gezien deze ambities concludeert de commissie dat het voorstel goede voornemens bevat met betrekking tot onderzoek en valorisatie.

Gegeven bovenstaande conclusies met betrekking tot onderwijskwaliteit en studiesucces, het onderwijsaanbod, onderzoek en valorisatie, alles afwegende, beoordeelt de commissie het instellingsvoorstel als ambitieus, en realiseerbaar.

Aansluiting

De commissie heeft in het voorstel voornemens aangetroffen die tot doel hebben de zwaartepuntvorming en de differentiatie van onderwijs en onderzoek te bevorderen. De commissie constateert dat de CAH enerzijds een duidelijke positie kiest binnen het HAO, op het gebied van onderwijs en onderzoek met betrekking tot ondernemerschap in een regionale context, en anderzijds inhoudelijke samenhang nastreeft binnen het HAO. De commissie constateert dat de Human Capital Agenda's (HCA) van de topsectoren Agrofood en Tuinbouw & Uitgangsmaterialen het HAO een verdere impuls geven. Inhoudelijk wordt op drie punten versterking aangebracht: het imago van de sectoren bij de jongeren, een betere afstemming van 'Leven Lang Leren'-programma's tussen onderwijs en bedrijfsleven, en het versterken van de interactie tussen beroepspraktijk en onderwijs.

De commissie constateert met betrekking tot *zwaartepuntvorming* dat het HAO in het sectorplan kiest voor negen expertisethema's: 1. Voedsel, voeding en gezondheid 2. Biobased 3. Duurzaam ondernemen in agrofood 4. Tuinbouw/Greenport 5. Dierenwelzijn, diergezondheidszorg, dierhouderij; 6. Regionale transitie, stad- en streekontwikkeling 7. Leren en innoveren 8. Natuur, landschap, water 9. Groene kennis voor (wereld) burgers. In het beoordelingskader is aangegeven dat specifiek voor het HAO geldt dat met de selectieve middelen verder inhoud wordt gegeven aan het vervolgtraject in het verlengde van het sectorplan HAO. Naast de twee al bestaande Centres of Expertise op de gebieden Biobased en Greenports wil het HAO de komende drie jaren nog vier zwaartepunten uitbouwen tot Centres of Expertise, te weten 'Food', 'Dier', 'Duurzaam Produceren en Ondernemen' en 'Duurzaam Leren en Ontwikkelen'. Het selectief budget zal door het HAO worden ingezet op het ontwikkelen van businessplannen voor de Centres of Expertise.

De commissie constateert dat het HAO voorstelt om de gezamenlijke kennisontwikkeling vorm te geven via een netwerkaanpak. De Centra worden getrokken door één van de instellingen binnen het HAO, met een heldere participatie van alle instellingen. Iedere instelling sluit daarbij aan op specifieke kenmerken van de bedrijven en instellingen in haar eigen regio en op de al eerder in de instelling ontwikkelde of beschikbare expertise. De commissie ziet de netwerkorganisatie als een interessant voorbeeld voor andere instellingen. De commissie deelt de mening van het HAO om niet direct op alle negen zwaartepunten van het HAO een Centre of Expertise te starten, maar te beginnen met zwaartepunten die een duidelijke inbedding in de regio hebben. De commissie constateert dat alle netwerkcentra weliswaar op hetzelfde model zijn gebaseerd, maar dat het ontwikkelstadium verschilt. Van de vier nieuw voorgestelde netwerkcentra beoordeelt de commissie met name het netwerkcentre 'Duurzaam Produceren en Ondernemen' als positief. Gezien de al bestaande samenwerkingsverbanden en netwerken valt te verwachten dat een goed Centre of Expertise kan worden opgebouwd. Een en ander moet nog wel zijn beslag krijgen, maar vertrouwen is zeker gewettigd. De overige drie voorgestelde netwerkcentra 'Dier', 'Food' en 'Duurzaam Leren en Ontwikkelen' zijn nog onvoldoende uitgewerkt en worden door de commissie daarom op de korte termijn als minder kansrijk gezien. De commissie constateert daarbij wel dat het netwerkcentre 'Dier' beter gepositioneerd lijkt dan de andere voorgestelde Centres, ook omdat de keten goed georganiseerd is. De commissie moedigt het HAO evenwel aan om de plannen met betrekking tot de vier netwerkcentra nader uit te werken tot concrete businessplannen en deze businessplannen volgend jaar voor advies aan de commissie voor te leggen.

De commissie constateert dat de CAH aantoonbaar aansluit bij regionale ontwikkelingen. Dit blijkt onder andere uit het feit dat de CAH betrokken is bij het Ontwikkelcentrum Stadslandbouw Almere en het Application Centre for Renewable Resources in Lelystad/Dronten. De commissie concludeert dat de CAH goed beleid voert ten aanzien van zwaartepuntvorming.

De commissie constateert met betrekking tot *onderwijsdifferentiatie* dat de CAH zich de afgelopen jaren heeft ingezet om haar onderwijsaanbod te differentiëren. De CAH faciliteert het levenlang leren met flexibele leerroutes en Associate degree-opleidingen (Ad's). De CAH heeft twee Ad-programma's ontwikkeld: een Ad op het gebied van agrarisch ondernemerschap en een Ad op het gebied van bedrijfskunde en agribusiness. De CAH heeft de ambitie om om op termijn 150 studenten voor deze trajecten in te schrijven. Daarnaast heeft de CAH het voortouw genomen in het organiseren van afstemming binnen het HAO op het gebied van Ad-onderwijs. De commissie constateert dat het voorstel van de CAH ook veel voornemens bevat over differentiatie 'naar boven'. Zo heeft de CAH in haar opleidingsaanbod een masteropleiding agribusiness development ontwikkeld. Deze Engelstalige masteropleiding richt zich op het opleiden van studenten tot innovatiestrategen in de agribusiness. De commissie constateert dat de CAH aantoonbaar aansluit bij de wensen van het werkveld. Naast aandacht voor algemene competenties heeft de CAH in het onderwijsmodel ook twee specifieke CAH-competenties opgenomen: duurzaam handelen en globaliseren. De commissie concludeert dat de CAH goed beleid voert met betrekking tot onderwijsdifferentiatie.

Gegeven bovenstaande conclusies, alles afwegende, oordeelt de commissie dat de CAH met haar voorstel sterk inzet op onderwijsdifferentiatie en zwaartepuntvorming.

Uitvoerbaarheid

De commissie constateert dat veel voornemens van de CAH aansluiten bij eerdere initiatieven. Daarbij kan de CAH bogen op een infrastructuur en track-record binnen het HAO. De CAH beschikt over een stappenplan waarin concrete maatregelen worden benoemd als BSA, doorstroommanagement en mentoraat. Het voorstel geeft weinig informatie over capaciteit en middelen die worden ingezet voor verwezenlijking van de ambities.

De commissie beoordeelt het instellingsvoorstel als merendeels uitvoerbaar.

Facultatieve indicatoren

De commissie constateert dat de CAH aanvullende indicatoren heeft geformuleerd om specifieke ambities en/of de uitvoering van ambities verder te concretiseren. Dit betreft onder andere de volgende indicatoren: 'Het handhaven van het huidige percentage lectoren ten opzichte van het aantal fte onderwijsgeevenden' (p. 37), en 'Het handhaven van internationaal onderwijsaanbod en instroom van buitenlandse studenten op basis van een in het buitenland behaald diploma' (p. 37).

Advies aan de minister van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie

Op grond van de beoordeling van het voorstel van de Christelijke Agrarische Hogeschool op basis van de drie criteria (ambitieniveau en realiteitsgehalte; aansluiting bij de gewenste ontwikkelingen op stelselniveau; en uitvoerbaarheid), daarbij rekening houdend met de wegingsfactoren zoals beschreven in paragraaf 3 van het beoordelingskader, komt de commissie tot het volgende advies aan de minister van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie:

1. De commissie beoordeelt het ambitieniveau en realiteitsgehalte alsmede de aansluiting op de gewenste stelselontwikkeling van het voorstel voor de voorwaardelijke financiering van de Christelijke Agrarische Hogeschool als toereikend. In bijlage 1 zijn de nulmeting en de streefcijfers voor de indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces opgenomen.

2. Gezien de oordelen op de drie criteria ten aanzien van onderwijs, onderzoek en valorisatie komt de commissie tot de conclusie dat de Christelijke Agrarische Hogeschool in aanmerking dient te komen voor middelen uit het selectief budget. De commissie plaatst het voorstel van de Christelijke Agrarische Hogeschool in de categorie 'zeer goed'. In bijlage 2 zijn de scores opgenomen.

Namens de Reviewcommissie Hoger Onderwijs en Onderzoek,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'F.A. van Vught', written in a cursive style.

prof. dr. F.A. van Vught, voorzitter

Bijlage 1a: Verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

	nulmeting	ambitie 2015
(HBO1) Studiesucces: Uitval	25,3 %	22,3 %
(HBO2) Studiesucces: Switch	0,5 %	5,0 %
(HBO3) Studiesucces: Bachelorrendement	74,5 %	80,0 %
(HBO4) Kwaliteit /excellentie: Studentenoordeel over de opleiding in het algemeen	3,6	3,8
(HBO5) Maatregelen: Docentkwaliteit	69,3 %	70 %
(HBO6) Maatregelen: Onderwijsintensiteit	0 %	0 %
(HBO7) Maatregelen: Indirecte kosten	2,11	2,07

Bijlage 1b: Gebruikte definities verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

In deze bijlage geeft de commissie aan of uw instelling de RCHOO definitie en nadere omschrijving heeft gebruikt en waar een eventuele andere invulling van de nadere omschrijving en gebruikte methode en databron staat beschreven. Onder 'pag nulmeting' en 'pag ambitie' wordt aangegeven waar een omschrijving in het voorstel is gevonden.

Een uitgebreide versie van dit overzicht ontvangt u van het Ministerie van OCW.

Indicator	Definitie
(HBO1) Studiesucces: Uitval	<p>Het aandeel van het totaal aantal voltijd bachelorstudenten (eerstejaars HO) dat na één jaar niet meer bij dezelfde instelling in het hoger onderwijs staat ingeschreven.</p> <p>Definitie RCHOO.</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="21"/> pag ambitie: <input type="text" value="32"/></p>
(HBO2) Studiesucces: Switch	<p>Het aandeel van het totaal aantal voltijds bachelorstudenten (eerstejaars HO) dat na 1 jaar studie staat ingeschreven bij een andere studie bij dezelfde instelling</p> <p>Definitie RCHOO</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="32"/> pag ambitie: <input type="text" value="32"/></p>
(HBO3) Studiesucces: Bachelorrendement	<p>Het aandeel van de voltijd bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij dezelfde instelling inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studietijd + één jaar (C+1) bij dezelfde instelling het bachelorsdiploma behaalt</p> <p>Definitie RCHOO</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="22"/> pag ambitie: <input type="text" value="33"/></p>
(HBO4) Kwaliteit /excellentie: Studentenoordeel over de opleiding in het algemeen	<p>Studentenoordeel over de opleiding in het algemeen</p> <p>Definitie RCHOO. Gemiddelde NSE studenttevredensscore op 5-puntsschaal.</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="20"/> pag ambitie: <input type="text" value="33"/></p>
(HBO5) Maatregelen: Docentkwaliteit	<p>Het aandeel van de docenten (OP) met een master/PhD in het totaal aantal docenten (OP)</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 12bpe20877eve</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="22"/> pag ambitie: <input type="text" value="34"/></p>

Indicator	Definitie
(HBO6) Maatregelen: Onderwijsintensiteit	<p>Het aandeel van de voltijd bacheloropleidingen met minder dan 12 geprogrammeerde contacturen (klokuur/week) in het eerste jaar.</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 12bpe20877eve</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="24"/> pag ambitie: <input type="text" value="35"/></p>
(HBO7) Maatregelen: Indirecte kosten	<p>De ratio OP/OOP (fte)</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 12bpe20877eve</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="36 brief"/> pag ambitie: <input type="text" value="36 brief"/></p>

Bijlage 2: Scores bij de beoordeling van het voorstel van de CAH

Score aan de hand van paragraaf 3 van het beoordelingskader (brief staatssecretaris van OCW mede namens minister van EL&I 7 maart 2012):

Ambitieniveau en realiteitsgehalte	4
Aansluiting bij gewenste ontwikkelingen op stelselniveau	4

Conclusie: het voorstel is toereikend voor de voorwaardelijke financiering.

Ten behoeve van de toekenning van het selectieve budget telt het tweede criterium dubbel:

Ambitieniveau en realiteitsgehalte	4
Aansluiting bij gewenste ontwikkelingen op stelselniveau	$2 \times 4 = 8$
Uitvoerbaarheid	3
Totaalscore	15

De staatssecretaris van OCW heeft mede namens de minister van EL&I (brief 26 april 2012) de volgende indeling vastgesteld voor de toekenning van de middelen uit het Selectieve Budget (SB):

4 – 11 punten : onvoldoende voorstellen
12 – 14 punten : goede voorstellen
15 – 17 punten : zeer goede voorstellen
18 – 20 punten : excellente voorstellen

Conclusie: het voorstel valt in de categorie 'zeer goed'.